

УДК К 338.485:332.145

РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ФОРМУВАННЯ ІНКЛЮЗИВНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ МОДЕЛІ

Батіг В.В.

e-mail: vladyslav.batih@nure.ua

Харківський національний університет радіоелектроніки, кафедра ЕК
м. Харків, Україна

Recently, inclusion has been actively promoted in various spheres of public economic life. In a general sense, inclusiveness is the involvement of all people in socially active life, regardless of their physical, material, financial or other capabilities. Business management in the areas of inclusion is responsible for ensuring the employment of such individuals. Economies on the principles of inclusion are responsible for conducting business as much as the average company. However, the principles of responsibility are at the core of the management of great corporations.

У сучасних умовах перед економікою України стоїть ряд викликів і загроз, від вирішення яких у значній мірі залежать перспективи розвитку національної економіки. Військові дії, посилення міжнародної напруги, скорочення робочих місць, підвищення цін на товари першої необхідності, скорочення обсягів державної допомоги для незабезпечених верств населення призводять до погіршення і без того несприятливого становища соціально вразливих верств населення. Ці обставини вимагають від бізнесу переорієнтації акцентів розвитку із отримання фінансового результату на покращення рівня життя осіб, які потрапили у складну ситуацію.

У сучасних умовах головним пріоритетом у вирішенні даної проблеми є розвиток інклюзивного підприємництва, в основі якого лежать досягнення задач соціального характеру. У зв'язку із цим серед бізнесу набуває таке поняття, як «соціальне підприємництво». Переважна більшість дослідників (М. Д. Балджи, С. М. Дідух та ін.) розглядають соціальне підприємництво як один із напрямів інклюзивного бізнесу.

Сутність інклюзивного підприємництва полягає в досягненні такого економічного розвитку, який полягає у залученні до вирішення проблем усіх верств населення. У широкому розумінні під інклюзивністю розуміють такий вид підприємницької діяльності, в основі якого лежать соціальна місія та соціальні цілі. Інклюзивність, зазначала М.Д. Балджи, означає те, що більшість членів суспільства відчують на собі результати економічного зростання [1, с. 22]. Інклюзивний розвиток передбачає підвищення темпів зростання за рахунок надання єдиного простору для продуктивної зайнятості населення [2, с. 80].

Перехід на інклюзивний розвиток потребує суттєвих змін в управлінні підприємством. В основі управління підприємством на базі інклюзивності повинні лежати соціальні цінності суспільства: справедливість,

толерантність, взаємодопомога, взаємоповага. Ці соціальні цінності повинні визначати корпоративну модель управління підприємством, лежати в основі прийняття управлінських рішень відносно тих або інших працівників підприємства. Слід зазначити, що ті підприємства, які здійснюють управління персоналом на основі цих цінностей, покращують соціально-психологічний клімат, підвищують ступінь довіри працівників до корпоративних органів управління. Така система управління дозволяє працівнику відчувати свою значимість, турботу з боку керівництва, особливо у тих випадках, коли особа раптово потрапляє у складну економічну ситуацію.

Інклюзивне підприємництво охоплює різні верстви населення. До основних цільових сегментів інклюзивного підприємництва відносять пенсіонерів, молодь, малозабезпечених осіб, осіб, які відносяться до етнічних меншин, осіб із інвалідністю тощо. В якості інших сегментів інклюзивного підприємництва можна додати, наприклад, осіб мігрантів, а також осіб, які звільнилися із місць позбавлення волі. Управління підприємством на засадах інклюзивності повинно забезпечувати залучення до трудової діяльності таких осіб.

Для бізнесу відкриваються нові можливості, які пов'язані із новими нішами на ринку. Інклюзивний підхід в управлінні підприємством дозволяє: освоювати нові ніші ринку, які пов'язані із випуском продукції для соціально вразливих верств населення; залучати на засадах повного або неповного робочого дня окремих категорій населення; покращувати рівень життя незабезпечених груп населення. В цьому напрямку повинна бути скорегована система управління підприємством.

Слід зазначити, що створення таких умов для ведення бізнесу є економічно вигідним як для самих соціально вразливих верств населення, так і для держави та самого бізнесу. Зокрема, держава повинна гарантувати пошук роботи найменш вразливим верствам населення або забезпечити фіскальні механізми для стимулювання бізнесу щодо найму таких осіб на роботу. Таке взаємовигідне співробітництво бізнесу, держави та соціально вразливих верств населення забезпечує залучення до активної праці усіх верств населення незалежно від їх фізичних, матеріальних та фінансових можливостей.

Список використаних джерел:

1. Інклюзивна економіка: теорія і практика : колективна монографія / М. Д. Балджи, В. А. Карпов, Т. С. Корольова та ін. Київ: ФОП Гуляєва В.М., 2021. 367 с. DOI: 10.33987/978-617-7901-29-6.

2. Степаненко С. В. Формування ресурсного потенціалу суб'єктів аграрного бізнесу в умовах інклюзивної економіки. *Вісник Одеського національного університету. Економіка*. 2022. Том 27. Випуск 3 (93). С. 79-83. DOI: <https://doi.org/10.32782/2304-0920/3-93-14>.